

GEOGRAFIA FÍSICA

GUIA DOCENT

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Geografia física
Codi	101590
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs
Horari	
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Catalana

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Joan Manuel Soriano
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1100
Telèfon (*)	935814133
e-mail	joanmanuel.soriano@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Graham Mortyn
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1012
Telèfon (*)	935813079
e-mail	graham.mortyn@uab.cat
Horari de tutories	

3.- Prerequisits

Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia
Poder comprendre un text en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)
Saber les quatre regles matemàtiques sense entrebancs i fer servir factors de conversió
Saber manejar els canvis d'unitats mètriques, de superfície, de capacitat i de volum
Tenir unes nocions bàsiques sobre funcions trigonomètriques (no trigonometria)

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura s'imparteix el Primer Curs al Graus de Geografia i Ordenació del Territori

L'objectiu general de l'assignatura és una introducció a l'estudi dels diferents elements que componen el medi físic i dels processos i interaccions que es produeixen entre ells. S'estudia el planeta Terra com a integrant del sistema solar i com a globus terraquí i dins del planeta, l'atmosfera, la hidrosfera, la litosfera i la biosfera.

Els objectius formatius rauen en:

- l'adquisició d'un conjunt de coneixements bàsics i fonamentats sobre cadascun dels temes tractats
- el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia física i de les tècniques d'anàlisi i resolució d'exercicis pràctics.
- l'obtenció d'una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament del medi físic a escala planetària i la identificació d'aquests processos a escala local
- l'assoliment d'una bona capacitat per tractar la informació geogràfica, interpretar-la, representar-la i transmetre-la
- la capacitat per a establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa i amb d'altres assignatures, particularment amb els temes de *Geografia humana*

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1: integrar i transmetre els coneixements propis de la disciplina geogràfica i d'aquelles amb les quals tingui afinitat
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CE11: aplicar mètodes i tècniques de treball de camp per a adquirir un coneixement directe del territori
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CE15: desenvolupar les habilitats específiques relacionades amb el coneixement de tècniques de treball, especialment les relacionades amb l'obtenció, anàlisi, tractament i expressió cartogràfica de informació geogràfica, així com les que fan referència amb el treball de camp
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CT12: expressar-se i comunicar-se correctament de forma oral i escrita en llengua catalana i/o castellana
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CT8: aplicar habilitats de recerca i generar propostes innovadores
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CT9: aplicar correctament les eines informàtiques
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CT11: demostrar responsabilitat i qualitat en la feina
Resultats d'aprenentatge	

6.- Continguts de l'assignatura

Bloc 1: INTRODUCCIÓ

Unitat 1: Presentació de l'assignatura. Introducció a la geografia i a la geografia física

Bloc 2: EL SISTEMA SOLAR

Unitat 2: El sistema solar; el planeta Terra

Bloc 3: EL PLANETA TERRA

Unitat 3: El globus terraqüi

Unitat 4: El mapa topogràfic

Bloc 4: L'ATMOSFERA

Unitat 5: Introducció a l'atmosfera i generalitats

Unitat 6: Insolació i balanç energètic

Unitat 7: Pressió atmosfèrica i vents; circulació general atmosfèrica

Unitat 8: Humitat atmosfèrica, núvols i precipitació

Unitat 9: Introducció a la climatologia

Bloc 5: LA LITOSFERA

Unitat 10: Tectònica de plaques
Unitat 11: Introducció a la petrologia. Roques ígnies
Unitat 12: Roques sedimentàries
Unitat 13: Roques metamòrfiques

Bloc 6: LA HIDROSFERA

Unitat 14: Introducció: el cicle de l'aigua
Unitat 15: Hidrologia continental
Unitat 16: Hidrologia oceànica

Bloc 7: LA BIOSFERA

Unitat 17: Els grans biomes mundials. Distribució zonal i azonal. La zona freda: asimetria dels dominis àrtic i antàrtic
Unitat 18: La zona temperada. Els climes mediterrani, oceànic i continental
Unitat 19: Zona intertropical. Les selves, les sabanes, les estepes i els deserts

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Aquest apartat presenta una lleugera però significativa variació segons la modalitat de l'ensenyament (presencial, grup 1 o virtual, grup 70):

Mentre que per al **grup 1** hi haurà una classe setmanal on el professorat impartirà la teoria corresponent i orientarà l'alumnat per a l'elaboració de les pràctiques associades a ella, l'alumnat del **grup 70** substituirà aquesta classe per una lectura autònoma dels textos corresponents.

L'alumnat realitzarà setmanalment aquestes pràctiques, de caràcter individual i subjectes a avaluació, que haurà de lliurar al professorat mitjançant el campus virtual.

Al llarg del curs tindran lloc dues sortides de camp d'una jornada, obligatòria tant per al **grup 70** com per al **grup 1**, i una sortida de camp de 5 dies de durada, coordinada amb d'altres assignatures, obligatòria per al **grup 1** i optativa per al **grup 70**. Aquesta última porta associada una tasca prèvia per part de l'alumnat consistent en un treball, de caràcter col·lectiu (màxim 3 persones per grup) i subjecte a avaluació, relacionat amb el lloc a visitar. Durant la sortida cada grup exposarà les seves conclusions a la resta de la classe.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

grup 1/70

Classes teòriques (grup 1)	43,5 / 0	Comprensió dels conceptes teòrics i dels procediments aplicats que s'hi impartiran
Sortides de camp grup 1 Sortides de camp grup 70	29,5 / 8	Adquisició de les tècniques de treball de camp i assimilació dels conceptes que s'hi impartiran

Supervisades

Tutories per al seguiment de les pràctiques (presencials per al grup 1 , virtuals per al grup 70)	11,5/11,5	Assimilació dels conceptes teòrics i dels procediments a utilitzar en la seva elaboració
Tutories per al seguiment del treball previ a la sortida de camp de 5 dies (grup 1)	3 / 0	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat.

		Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Tutories per al seguiment del treball de curs (presencials per al grup 1 , mitjançant el campus virtual per al grup 70)	3 / 3	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat.

Autònomes

Lectura del material teòric (grup 70)	0 / 78,5	Comprensió dels conceptes teòrics associats a cada tema
Elaboració de pràctiques (tots dos grups)	20 / 40	Consolidació dels conceptes teòrics i de les tècniques i els procediments aplicats en la resolució dels exercicis pràctics
Elaboració del treball previ a la sortida de camp de 5 dies (grup 1)	5 / 0	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Elaboració del treball de curs (grup 1)	25,5 / 0	Capacitació amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat. Capacitació per elaborar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables.
Estudi per a l'examen i la seva realització (tots dos grups)	9	Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals i la resolució d'exercicis pràctics

8.- Avaluació

Grup 1:

- Exercicis pràctics elaborats al llarg del curs (individual): 25%
- Treball de la sortida de camp (col·lectiu): 15%
- Examen global recopilatori (individual): 60%

Grup 70:

- Exercicis pràctics elaborats al llarg del curs (individual): 50%
- Examen global recopilatori (individual): 50%

Per als dos grups:

- * Cal superar cadascuna d'aquestes parts amb una nota mínima de 5 per a fer mitjana entre elles i tenir la nota final de curs
- * L'assistència a totes les sortides de camp és indispensable per ser avaluat/da, ergo la inassistència a alguna d'elles implica un *no presentat/da*
- * La no superació d'una part o de més d'una implica automàticament un suspens

- * La no realització completa d'una de les parts a avaluar implica automàticament un *no presentat/da*
- * La revisió de cada part es farà, a petició de l'alumnat, dins del calendari que determini el Centre
- * Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Exercicis pràctics elaborats al llarg del curs (individual): <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 25% • Grup 70: 50% 	20 / 40	Consolidació dels conceptes teòrics i de les tècniques i els procediments aplicats en la resolució dels exercicis pràctics
Treball de curs (individual): <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 25% 	25,5 / 0	Capacitació amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat. Capacitació per elaborar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables.
Treball de la sortida de camp (col·lectiu, grup 1): 15%	5 / 0	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Examen global recopilatori (individual): <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 60% • Grup 70: 50% 	3 / 3	Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals i la resolució d'exercicis pràctics

9- Bibliografia i enllaços web

- COLOMER, R., FRANQUESA, E. (dir) (2003), *Diccionari de Geografia Física*, Termcat, Barcelona.
- KING, C.A.M. (1984), *Geografia Física*, Oikos-tau, Vilassar de Mar.
- LACOSTE, Y., GHIRARDI, R. (1983), *Geografia General, Física y Humana*. Oikos-tau, Vilassar de Mar.
- LÓPEZ BERMÚDEZ, F.; RUBIO RECIO, J.M. & CUADRAT, J.M. (1992), *Geografia Física*. Madrid, Càtedra.
- MIRÓ, M. DE, DOMINGO, M. (1986), *Medi Natural: Relleu*. Los Libros de la Frontera, Barcelona.
- ROSSELLÓ, V., PANAREDA, J.M. & PÉREZ (1994), *Manual de Geografia Física*, Universitat de València.
- STRAHLER, A.N. (1977), *Geografia Física*, Omega, Barcelona.
- STRAHLER, A.N. (1987), *Geología Física*, Omega, Barcelona.
- **STRAHLER, A.N. & STRAHLER, A. (2000), *Geografia Física*, Omega, Barcelona [manual per al grup 70. Atenció: l'any d'edició pot ser diferent].**
- TARBUCK, E., LUTGENS, F. (1999), *Ciencias de la Tierra*, Prentice Hall, Madrid.
- Material d'elaboració pròpia per a la confecció de les pràctiques i el seguiment del curs, accessible mitjançant intranet (només a l'abast de l'alumnat que s'hagi matriculat a l'assignatura) a l'adreça: <https://cv2008.uab.cat/>

10.- Programació de l'assignatura

Com ja s'ha fet palès en alguns apartats anteriors, la docència es basarà, bé en l'assistència activa i participativa a classe (**grup 1**), bé en la lectura dels textos associats a cada unitat (**grup 70**). Els continguts i la seva seqüenciació són idèntics per a tots dos grups i comporta la resolució d'un seguit d'exercicis pràctics relacionats amb ells. A continuació es detalla la feina prevista per a cada setmana, atès que aquesta assignatura, igual que *Geografia humana*, té una cadència setmanal i, per tant, una durada anual. Tant la modalitat virtual com la presencial utilitzarà de forma sistemàtica el campus virtual tant per a la descàrrega dels materials (lectures i pràctiques) i el lliurament dels exercicis pràctics resolts per part de l'alumnat, com per a la devolució corregida i comentada d'aquest exercicis per part del professorat. Per a seguir la part teòrica de l'assignatura ineludiblement, l'alumnat del **grup 70** haurà de menester un llibre com a manual de referència. Es troba assenyalat a la bibliografia (apartat 9) d'aquesta guia docent.